

LO Sonatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Divendres 8 de Setembre de 1899

Núm. 3.360

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallorquí, carrer Junquera, 6.
No's retornen los originals encara que no's publicin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Piss. 1.000
a províncies trimestre 3.60
Extranger y Ultramar 4.00
Anunciós, à preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

Massó y Ferrando

AGRICULTORS ALERTA
Visiteu lo magatzém de guano de
A RIUDOMS

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continua a la vegada que extraordinaries condicions d'economia en lo cost de compra y consum, reuneixen las de marxa silenciosa, gran llimpiesa, espay reduxit y facilissim maneig, ventatges difficults d'obtenir ab altres sistemes. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian a voluntat, las velocitats mínima á máxima.

Los gastos d'oli pera son engrassament y gos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.

En aquestes oficinas se facilitaran cuanta classe de datos sian necessaris.

Reus 9 Juny 1899.—Per la Electra Reusense, LO DIRECTOR.

RECORT ETERN

Pera'l dia 2 de Novembre pròxim, se venen

LAPIDAS MORTUORIAS

de marbre, de varias classes y colores, ab un

50 PER 100 DE REBAIXA

y's gràban las inscripcions de las mateixas, en mate, relleu, dauradas, etc., etc., á meytat de preu. Gràtis la colocació en lo cementiri.

Taller de marbres de E. VILA

LLOVERA, 28.—REUS.—LLOVERA, 28.

NO CONFONDRES

Gran varietat en ximeneas, lavabos, fonts; picas de marbre á preus molt reduïts.

VERDADERA GANGA

Se ven la casa propia de don Salvador Navarro, carrer de Sant Vicenç Alegre, número 25. Consta d'un gran magatzém, celler, corral, descobert, pou, tres pisos y terrat; se donarà baratíssima. S'admeten proposicions ara que esté aquí son propietari qui canvia son domicili á Terragone.

Secció doctrinal

La preparació de la bona mort

A. don Joan Mañé

Ab lo títol de «Preparamos», l'ilustre degà de la premsa espanyola senyor Mañé, està fent una de les seves sèries d'articles; aquesta vegada d'un ayre trist y desalentat, ben conforme ab l'estat present d'Espanya.

En l'últim dels tals articles sembla doldres lo senyor Mañé del modo de veure la història patria que tenim los catalanistes y de la consecuència que pera'l pervindre ne deduhim.

Realment la veyem diferent d'ell y es molt natural. S'ha format lo nostre criteri, la nostra experiència quan ell era ja un home fet. Ell va formar-se en l'avens que simulaven les rebifalles passatgeres d'Espanya en los mitjans d'aquest siegle, en los períodes de fe constit-

tucional, en lo govern de l'Unió liberal, en la glòria de la guerra d'Africa, en la relativa y passatgera abundància de la nostra hisenda produïda per las desamortisicions, etc.

Nosaltrs hem vist la cayguda dels homes de la llibertat constitucional en las disbauxas de la revolució del 69, en l'albarull de la república; hem vist la guerra dels carlistas... hem vist una pació cansada entre-gars completament als homes d'orde espanyols, á la restenació, deixantlosli tots los medis y una pau, no interrompuda de vint anys pera organizar lo país, posant en sus mans cantitats enormes pera armaments, pera obres públicas, etc., pera fer d'això un Estat fort y civilizat, y hem vist sa inèpcia orgànica y com se malmenavan y's llenaven immensos recursos... y desde molt temps hem previst los tremedos resultats que avuy deplorém; si possible era preveure deixades tan enorme y prevaricació tan criminal contra la patria. Y no podem creure en cap institució ni en lo poble que tots aquets moviments presenta.

Educats en dias de tal desgracia, apartats per asco y repugnancia de la política dels partits, á la vista de mals tan grans, en la nostra petita experiència, no havém pogut creure que mals de tals estragos poguessin esser d'un dia, ni que tingessin remey. Y en lo silenci de nostre estudi per llargs anys, nos hem refet ab los documents originals la història de glòries, héroes y grandesses del llegendarí Estat espanyol; sublimació del Estat humà segons nos ensenyavan á las escolas.... Grossa y defectuosa màquina, colossal maquiní, segons nostres estudis, sense ànima ó d'ànima.

La que paga més contribució de la província.

Guano classe superior.—Id. de peix.—Casos d'arenada pera adops de las hortalissas.

Magatzém á Riudoms y á Reus Vilá, núm. 3.

mesquina, quins corchs estaven ja en la mateixa fusta de que fou grollerament baslit per un poble sobrevinut en la civilisació, pobr' aventurer enriquit per la qualitat y enogullit com ignorant. Y curats de grandesses aparatosas ens hem arrecerat en los antichs procediments de la nostra rassa, senzillament humanes, travalladora y práctica, modesta, pero ferma base en la que nosaltres creyem que's pot fundar lo benestar d'avuy del nostre poble y tal vegada la grandesa del mateix pera un altre dia.

No d' altre modo han crescut los pobles anglo-saxons, que avuy tenen la sort del mon en sa mà, y no d' altre modo arribaren los nostres antichs Estats á ser arbitres del mon civilisat.

No, senyor Mañé, no ha de ser avuy lo nostre un poble de *mercachifes*, ni fou mai un poble de Quijotes. Al costat nostre, sosteint ab los seus medis la defensa de les nostres ideals, que res los hi han de produhir materialment, tenim industrials, comerciants, propietaris, gent de tots estaments que com veu se preocupa al mateix temps que de son travail, del pervenidor de la nostra terra bona patriota al mateix temps que gent de negoci. Y es com ha sigut sempre aixís en lo nostre poble, y es aixís com se forman los pobles civilisats. En los bons temps de Catalunya, lo ciutat, lo mateix manava una nau mercant que una de guerra y lo mateix regia sa casa y sa propietat y sa industria, que la companyia que li tocava en la batalla y aquest genero de vida no podia fer aventurers ni Quijotes.

No's veuen entre nosaltres los héroes legendaris, ni barreja de militar y bandoler, sense altre medi de viure que les armas y l'esfèr del seu bràs. Personatges son aquests de paissos pobres y de ràssas aventureras, ob quin tipo es la creació ideal y literaria del Cid, símbol de tot un poble, y quina encarnació son los conquistadors castellans d'América y altres més moderns. I la dificil es apreciar ab los pochs documents que'ns quedan los móvils de las campanyas dels temps combatuts de Catalunya que'l senyor Mañé cita com *locuras d'quiijotismos*, pero lo que es en los dels temps en que ohi ha datos suficients pera judicarlos, obran i sempre 'ls nostres homes d'Estat ab un sentit polítich, práctic y trascendent, que no hem vist mai en lo poble ni castells, ni noblescas.

La heroica locura de Oriente de què parla l'eminent publicista català, es precisament un acte de feda polilítica... potser massa práctica. Acabadas la invasió de Catalunya y las guerras de Nàpols y Sicilia (ab los ca-saments de Jaume II y de Frederich d'Aragó, respectivament ab Blanca y Eleonora d'Anjou, Frederich de Sicilia, Roger de Flor y l'Emperador de Bizanç), contractaren traslladar á Orient á les tropas que, acostumades á continuas guerras, haríen fet gran cosa en id Sicilia. Montaner, un dels capitans de la expedició, va intervenir en aquests tractes segons diu el mateix: «E per çò sé yo aquestes coses, com yo mateix fuí al dictar é a ordenar los dits capítols».

Lo vell cronista explica clarament los móvils de la expedició heroica en los fets però práctica en los resultats: «frare Roger (de Flor)—diu—pensa així:—Aquest senyor (Frederich d'Aragó-Sicilia) es perdut, no é los catalans é los aragonesos, que veig que no'ls podrà res donar, é fer li han soffrir gran embarrat, é 'ells son tals que tots hem's es, que sens menjar no pot hom viure: é així, no haurán res del senyor rey, se'ls han carxena per força é la fi destroyrà tota la terra... E així es menester que tu per cas que li lleus (treguis) aquesta gent de sus (sobre).»

No pot ser més clar. Es com si era a Inglaterra li poguessin servir los nostres militars, que se'ns menjien vius, y se'ls endugués al Transvaal. No crech que a pogues calificar de *locura*, al meys pera nosaltres. En aquell cas hi havia encara la ventaja de que'ns obríen o asseguraven lo camí d'Orient, lo principal pera nostre comers d'allavors.

No hi havia en los antics actes de nostra rassa

bojerias. Ni tampoc las *hidalgues* que veu lo senyor Mañé en les rassas centrals ni menos la germanor d'aquesta pera l' poble català. Lo poble castellà may ha sigut ni ha volgut ser germà de cap altre, sino senyor despòtic à la moda mora de quants altres se li han juntat valent més que ell y servintse pera lograrho, de medis desleials y traïdors, sense cap mena de criteri de goern ni mira política trascendental, sino la de mer domini y de explotació més ignorant. Així ha sortit odiat de per tot: de Flandes, del Milanesat, de Nàpols y Sicilia, de Portugal, del Sud Amèrica, de las Antilles y de las Filipinas.

Jaume I, que tant los havia ajudat en conquestas, defensas y aliansas, deya: «los castellans son de gran usura y orguyosos y encarantse ab ells exclamava: «No hi han al mon que vosaltres no fessades exir de mesura, perco car fets totes les costes ab orgull, é cuydats vos que tot ço que vos volets dega hom fer.»

Ja molt abans de que entressin al Govern de Catalunya nos havia donat molt que fer el seu genit despòtic. Les seves donas casadas ab nostres reys, eran promovedoras de conspiracions contra les llibertats de la terra, de donacions escàndoloses pera la de la seva tribu y de desorganització continua de las institucions seculars de Catalunya. Tipò d' aquestes reynas era aquella Leonor, esposa d' Alfons IV, que quan Guillèm de Vinatorta al devant de la diputació valenciana reclamava al Rey per la desorganització que 'ls favors exigits per ella y 'ls seus feyan en el regne, exclamava: «—Senyor, no consentiria el rey Don Alfonso de Castilla, hermano nuestro, que él no los degollasse a todos». A lo que l' rey contestà aquellas célebres paraules: «Reina, reina, el nostre poble es frach (lliure), ó no es així subjugat com es lo poble de Castella; car ells tenen à Nos com à senyor, é Nos à ells com à bons travalls é companyons.»

La reyna Joana Enríquez y la seva nora Isabel la Católica, que volia tornar a conqueristar lo regne d'Aragó, eran de la mateixa fusta.

No hem d' insistir en los gràvies conflictes que la germanor dels castellans produí a Catalunya en los regnats de Ferran d' Antequera y Joan II, y tantas foren las amores d' ells en lo regnat de Ferran lo Catòlic, que aquest, cap al final de sa vida, viudo ja d' Isabel, determinà decididament separar altra vegada de Castella als regnes d' Aragó, Navarra, Valencia, Catalunya, les Balears, Nàpols, Sicilia y las demés possessions d' Itàlia, deixantlos al fill de sa segona muller Germana de Foix, que desgraciadament pera nosaltres, morí abans que l' seu pare, consumantse la unió en Carles l' Emperador, si he ab encarréch empres de son avi, de que may fiqués entre nosaltres empleats castellans ni altres forasters.

No sense motiu lo consideravan los seus contemporanis, ab Maquiavel al devant, com lo rey més en matèries políticas. La entrada en lo Govern de Catalunya y dels dominis reals dels castellans ab sus explotacions y lo seu arbitrari despotisme en los regnes d' Alfonso d' Àustria, produí l' esmorziment complet de Catalunya, la pèrdua de Portugal y dels Països Bajos y la guerra separatista provocada traydora y expressament pel Comte d' Olivars, pera amarrar els catalans. Poch ha faltat pera que no logressin los germans de Castella, y alsted si es avoca el cap alzat.

Aquesta política la prosseguiren los castellans ab los Borbons; ella fou causa de que perdessim las possessions d' Itàlia y després las Amèriques y de pas en pas a las darreries nos ha portat, passant per en Godoy y en Cánovas al estat de nació absorvable repartible ó mort, com diuen Chamberlain y Salisbury, à disposició del gran colòs modern, l' Imperi britanic, actual èmn del antic imperi romà, de quina successió comença ja a enorgullir-se la rassa anglo-saxona.

A aquestes alturas nos ha sorprès lo senyor Mañé ab la notícia resum de que la llei de la unitat fa impossible la existència de petites nacions... En la mateixa que invoca à Chamberlain referintse à Espanya, que ningú te per gran nació. Per mes grans é importants tenen los pobles civilisats à Holanda, à Bèlgica, à Dinamarca y à Suissa; més respectadas son en sa existència que la Espanya actual y de segur que Catalunya autònoma, sola, cap y exemple de la restant Espanya, seria per si mateixa tant respectada com aquellas, etc.

Ara, dintre de la Espanya inconcil, una, sagrada é indivisible, estém tots à cada punt ab més perill de que se'n reparteixin. Perque, desenganyis lo senyor Mañé, aquí no hi ha ni hi haugut cap ni centerer, ni n' hi haurà allà abont guberri castellans.

A la hora del perill imminent tot ho prometen. Aplassat aquest, allavoras venen las retractacions, las informacions y dilacions à la moda de la diplomacia sherrifana ó turca y res fan; esperant, eixò sí, l' hora favorable per anar gratant ó pera pegar arpada, sense pensar en das consecuencias.

La historia dels castellans està plena de tractats del Zanjón y del Biacabat. —

Catalunya no 'ls té fé ni amor. Res podèm esperar d' ells.

Que passarà en l' Estat espanyol? Lo senyor Mañé ho indica clarament.

Preparamos... preparemós a ben morir.

Telegrams catalans

L' Exm. Sr. President del Consell de Ministres, don Francisco Silvela, deya en plé Parlament que s' havian donat ordres y que s' admetian en los telegramas y en la correspondencia pública, totas las llengües ó dialectes espanyols.

Donchs mentia S. E... ó l' deixen mentider sos subordinats.

Tenim davant de ulls lo següent telegrama, blau y oficial com asevol altre:

«Para Reus de Barcelona... Depositado el 4'9 a las 8'10 m.»

«P. 178 para Maues Vallgornera. Olot, queda en depósito por estaleixto en DIALECTO catalán. (Sense firma).

De manera que i telegrama pagat y admés queda detingut en lo caf per un qualsevol empleat, en us de sa autocràcia stellana, y deixant mentider al quefe del Govern d'ina seguretat donada en plé Congrés.

Y al mateix templ' empleadillo telegrafista, un Don Ningú pel càrrec que pot tenir, individuo d' un cos que paguem initialment perquè qualsevol empresa particular faríal servei millor y més barato à Catalunya, sense quecostés un sol quart al Estat; un Don Ningú calificat DIALECTE pera rebaixarla a la llengua catalana.

Quan los antepassats d' aquest moro-castellà pastaban selvatges baix bastó paternal del Cadí, parlant una mena de algarbi entre mora y gallega, io català y s' casi igual engua d' Oc, eran idiomas civilisats en que parlava las Corts més cultas y 'ls magnats y sabis major del món.

L' insult del ignorat no mereix més que l' despreci.

Pero la osadfa del empleat públich, que crea conflictes y provoca odios grans, mereix per part d' un govern serio, severcastich.

Quan s' entra à las fincines de telègrafos de Barcelona s' hi troban àatar tota mena de maneras. Los senyors sentits etràs dels guixets semblan marquesos humiliats pr allí 'ls hi tinguin per forsa y procurin per tots losmedis fer lo pùblic fora.

Realment la importintissima feyna de foradar sellos, contar paraulas y er girar manetas, se veu que dona gran importància a l' altra part del Ebre.

Aquí la faria aquest feyna qualsevol noyeta menorrala per un parell de pesetas. Allí 's veu que hi obligan à homenassos ab grans barbassas perque s' entretinguin ab aquests camaradas.

Y que fora d' hora fassin politica separatista, obstrueixin lo servei y califiquin en sa Academia de carreró ó de cuadra las lenguas històricas.

¡Ah! Y ara creguin en qualsevol altra promesa del senyor Silvela de major importància. Així serán totas elles.

(De *La Veu de Catalunya*).

Cridament à filas

Molt mala impresió ha causat entre las numerosíssimas famílias, quals fills han entrat en la última quinta, lo decret que publicà la «Gaceta» lo dia 3, cridant nada menos que a sexanta mil reclutas al servir de la Guerra.

Perque es precís tenir en compte que sols del reemplàs de 1898, prescindint dels anteriors, hi ha en filas 100.327 soldats.

La llei de primer d' agost d' aquest any fixa la forsa del exèrcit permanent—enténquis bé, «la forsa del exèrcit permanent»—pera l' corrent any econòmic, al peu de pau, en 80.000 individuos de la classe de tropa.

Si al ingressar en filas los 60.000 homes que ara's demanau llicències lo Gobern los que están en actiu, menos 20.000, lo ministeri de la Guerra s' ajustaria à la llei en quant à la xifra total del exèrcit permanent. Pero no hagi cuidat de que tal fassi. Si abriguis tal propòsit no demanaría 60.000 reclutas.

La ley de reclutament autorisa al ministeri de la Guerra per concedir llicències als soldats dintre del tercer any del servei en filas; pero sols dintre del tercer any.

¿Va á llicenciar als soldats dels dos reemplàssos anteriors, exceptuant únicament à 20.000 homes del últim reemplàs? De cap modo. Ni la llei se ho consente ni pensa en això.

¿Ahont, donchs, va á donar cabuda als 60.000 reclutas d' aquest any, si no pot llicenciar ni condemnar à mort, pera fer lloc, als 89.000 homes que van à sobrarli, comptant únicament los del reemplàs de 1898?

L' assumptó, segons se veu, no sols interessa als reclutas del actual reemplàs y à sus famílias, sino al país enter, tant en son aspecte econòmic com en son aspecte, encare molt més digne de consideració, de respecte à la llei.

Y com seria, per altra part, completament inútil cridar sobre això la atenció del Gobern, nos limitarem à cridar la atenció del país, que es à qui verdaderament interessa.

(*El Liberal*).

CRÒNICA

Festas

La Comissió organitzadora continua ab las gestions comensades y què per sort se veuen coronades de bon èxit.

Y no es pas que això 'ns sorprengui puig coneixem à la nostra gent y sabém que per tot lo que pot portar honra y nom à nostra volgudà ciutat may ningú 'mostra esquin; cada hú en la mida de las seves forças ofereix son concurs que encara que molts cops es humil, es sempre entusiasta y en aquests casos, l' entusiassme y la bona voluntat son los factors més necessaris. Per això estém orgullosos com à bon reu-

senchs y no podèm menos d' exteriorizar nostre en-tussiasme.

Un dels números que crideràn més l' estenció durant les pròximes fíars y festas que celebrarà nostra ciutat, es la grau retreta ciclista que está preparant la comisió de festeigs d' acort ab lo Club Velocipedista, puig segons se diu, à més de dit Club hi pendrà part los de Barcelona, Tarragona, Valls y Tortosa; de manera que sembla que hi haurà un desfil de més de tres-centas bicicletes.

Demà començarà la cobrança del primer trimestre de contribució correspondent al present any econòmic.

Avuy los veïns pobles Borjas del Camp, Cornellà y Falset celebraran ab gran lluhiment la festa major a jutjar per los preparatius que tenen fets.

Avuy, segunt tradicional costum nostra ciutat que ierà poch menos que deserta douschs nostres veïns aniran à passar lo dia à camp donant vida y animació à nostre bonich terme fugint del calor excessiu que se sent.

S' ha publicat per la direcció del Institut Geogràfic y Estadístich lo cens general de la població d' Espanya en 31 de Desembre de 1897.

Lo travall es molt complet y detallat y en ell se comprenen las quaranta nou províncies y las possessions espanyoles d' Afrika, marcantse per Ajuntaments la població de fet y de dret.

Dels resultats del cens se deduïx que la població total d' Espanya es d' habitants 18.089.500.

La província que te meus habitants es Alava, ab 93.622, la que més Barcelona, que suma 1.034.538.

De las capitals de província la de meus entitat de població es Soria, ab 7.298 habitants, y la de major Madrid, ab 512.150.

Les altres capitals de major població son: Barcelona, ab 509.589; Valencia, ab 146.205; Málaga, ab 125.579, y Murcia, ab 108.408 habitants.

Nostre apreciat colega lo setmanari *Reus* publicarà en son número de demà los següents articles: «Reus», per Lluís Quer.—«A salto de mata» (ab motiu d' un suelto publicat en un diari local), per Gregori Fernández. «El servicio de limpieza en Reus». «Una mina que mina», per Cagliostro.—«Aclaración importante». Y altres varis, que faran molt interessant la lectura del citat setmanari.

La majoria dels pobles de la província que celebren sa festa major durant lo present mes, han suplicitat reiteradament la assistència a las mateixas del senyor governador civil de la província.

Una de las últimes invitacions que ha rebut lo senyor Luengo es la de la important població de Gandesa, à la qual sent no poguer corresponde la primera autoritat civil per las perentorias ocupacions que pesan sobre ell en las actuals circumstancies.

Una companyia francesa tracta de posar cotxes automòbils de mercències y viatgers, desde Girona à Palamós.

Dintre de pochs días recorren las enginyers de la empresa la carretera de Girona a Palamós ab l' objecte d' estudiar las pendent, corvas, etc.

La comarca ampurdanesa espera aquesta innovació ab interès.

D. Francisco Ferrer Cid, natural de Tortosa y resident à Ameriga des de fa trenta anys, desitja tenir notícies de sa familia à Espanya.

Les notícies referents à aquest particular poden dirigirse à D. Robert de Mares, Passeig de Gràcia, 118, segon, 2°, Barcelona.

Ans d'ahir prengué possesei lo nou Ajuntament de Solivella, à qual efecte marxà a dit poble un delegat del senyor governador civil.

Lo «Felanigense», setmanari mallorquí, diu: «Durant aquesta setmana l' atmetlló ha sufert en nostre mercat una depreciació de 2'50 pessetes per quintà; de manera que avuy lo preu corrent d' aquesta mercancía s' ha estacionat à 77'50 pessetes; encare que no ha sigut això suficient pera que la demanda mimvés ni pera que molts comerciants s' abstingan de trencar las existències d' atmetllas que conservaban per exportar l' atmetlló ab tota urgència».

Lo ministre d' Estat de França ha publicat y tras-mès à la Academia de Medicina una nota que li ha dirigit l' entich metje militar M. Bolmès, resident en las Indias Orientals Neerlandeses, relativa à un nou tractament de curació de la rabia, basat sobre la aplicació primordial d' una ventosa destinada à dirigir la circulació de la sanch y sobre injeccions consecutives de permanganat de potassa en las proximitats de la llaga, efectuantse, en un principi, à una profunditat que no excedeix de la màxima de la mossada.

Pera las injeccions s' utilisa la xeringa de Pravaz, y l' número necessari de las mateixas no excedeix de dotze.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferents espècies, puja à pessetes 1135'53.

Anuncia «L'Italia Militare è Marins» que l'intendent de la Guerra de Grecia, general Inoleuski, dedica tota sa activitat a separar del exèrcit als oficials, ab especialitat los superiors, que han sigut reconeguts incapaços.

Lo número es bastant considerable, com ho declarà en la Cambra lo mateix ministre, que per això queda obligat a nombrar varis commissions encarregades de depurar responsabilitats per los desastres ocorreguts en la guerra ab Turquia, devant aquésta comunicar los resultats al ministeri.

Ha causa gran impressió a Atenas, produint inquietud general, l'informe d'una de ditas commissions, presidida per lo general Mayromikali, que sens cap reparo manifesta qu' un gran número d'oficials son ineptes pera'l servei, y demanda en sa consecuencia que se 'ls hi dongui lo retiro. Bé si aquestament 's queden oblidats els drets i dignitats d'aquestra.

Secció oficial

Alcaldia Constitucional de la ciutat de Reus

Segons me participa lo Sr. Alcalde de Vilaseca, los días 11, 12, 13 y 14 del actual estarà oberta en dita villa la cobrança del primer trimestre de la contribució territorial, urbana é industrial, de vuy. à doble del matí, cobrantse també sens cap recàrrec los días 10, y 17 y 24 del actual y primer del proxim Octubre los atrossos de contribucions municipals.

Lo que 's fa públich pera coneixement d' aquests veïns.

Reus 7 Septembre 1899.—L' Alcalde accidental, E. Vellvè.

Escola Municipal de Dibuix

aplicat á las arts y oficis

La matrícula pera'l proxim curs de 1899-900 queda oberta en la Secretaría d' aquesta escola de set à vuit de la nit, durant lo present mes.

Pera ser admesos los alumnos deuenen haver cumplit la edat de deu anys.

La ensenyansa del dibuix compren lo de figura, adorno, paisatge, lineal é industrial.

Lo que d' ordre del senyor Director se fa públich pera coneixement dels interessats.

Reus 7 Septembre 1899.—Lo Secretari, R. Casals Vernis.

Registre civil

del dia 6 de Septembre 1899

Naixements

Dolors Ferré Gispert, de Joan y Dolors.—Teresa Senán Borrás, de Joan y Teresa.—Mercé Fargas Filiella, de Joseph y Antonia.—Rosa Roig Salesas, de Ramón y Rosa.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Joseph Gran Vilà, 45 anys, Hospital Civil.—Maria Roig Besora, 35 dies, Sol 4.

Secció religiosa

Sant d' any.—La Nativitat de Nostre Senyora

CULTS RELIGIOSOS

Santuari de Nostre Senyora de Misericordia

Ab motiu de cantarse solemnes Completes per la Rda. Comunitat á las sis de la tarde per ser véspera de la festivitat del Dols Nom de Maria, lo dissappe se comencará lo Novenari á un quart de sis.

Lo diumenge á las nou se celebrarà lo solemne ofici ab orquestra y sermó que predicarà lo Rmt. D. Domingo Balcells de las Escoles Pías, y per la tarde á las 5 Rosari ab orquestra y explosió de Miseris; finalment dies actes ab lo besa-mans á la Santissima Verge.

Sant de demà.—Sant Gregori.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 6

De Catania en 5 días. v. noruech Sevilla, de 598 ts., ab tránsit, consignat als Srs. Boada germans.

Despatxades

Pera Port Vendres pol. gol. francesa Jeune Lu-cienne, ab vi.

Pera Christiania y esc. v. noruech Sevilla, ab efectes.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisió a Barcelona á las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	63'35	Cubas del 86	71'75
Orenses	11'35	Cubas del 90	59'87
S. Juan		Aduanas	
Norts	49'65	Ob. 5 0 0 Almansa	
Fransas	43'	Id. 3 0 0 Fransa	43'
Filipinas			

Exterior	60'50	Norts	
París	23'40	GIROS	
		Londres	31'17

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' shir:

Interior	63'35	Aduanas	94'25
Exterior	'	Norts	49'60
Amortisable	'	Fransas	42'95
Cubas 1896	71'75	Orenses	11'75
Cubas 1890	59'75	Obs. 6 0 0 Fransa	85'75
Exterior París	60'22	Id. 3 0 0	43'
	GIROS		
París	23'40	Londres	31'17

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comerç de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

Ops. Diner. Paper

Londres	90 días fetxa.	"	"
"	dias vista	"	"
"	"	"	"
París	90 días fetxa	"	"
París vista	"	23'10	23'35
Mersella	60 días vista	"	"

VALORS LOCALS DINER PAPER OPER.

ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	625		
Industrial Farinera	550		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	100	650	
Manufactura de Algodón	110		
Companyia Reusense de Tranvias			150
Companyia Reusense de Tranvias privilegiadas de cinch per 100			

Anuncis particulars

COLEGI DE D.ª MAGDALENA MARTORELL

baix l' advocació de la

Inmaculada Concepció de Maria

Lo 15 del present mes quedarán obertas las classes correspondents á l' Instrucció primaria, elemental y superior, així com las referents á l' ensenyansa de tota classe de labors y la de cosit de roba blanca. Hi haurà també classes de Música, Dibuix y Frances.

Distes ensenyansas estarán regentadas per la professora superior D.ª Angelà Maleras.

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de comprendre, la societat «Gas Reusense» acaba de fixar preus inverossímils al fluid elèctric, que en plazo més ó menys llarg se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del «Gas Reusense» donarà com a immediat resultat la anulació del fluid gàs en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluid elèctric. Comprendentlo així nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que està portant á cap en aquests moments á fi de servir en breu plazo las demandes que indubtablement, ha de rebre del públich reusenc y á les que atendrà per torn riguros.

Apesar de que los preus que 'l «Gas Reusense» fixa á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los accepta desde era y en lo moment que 'l seu contrincant dongi un servei regular d' alumbrat elèctric, nostra Societat estableix pera'l's seus abonats los preus següents:

	Ptas.
Una làmpara incandescent de 5 bujals	1'25
"	de 10 "
"	1'75
"	de 16 "
"	2'50
"	de 25 "
"	3'75
Preu del kilowat, hora	0'50

En quant á les instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l'altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temèm, se ns porta á la lluyna, á ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devant solzament fer una manifestació: lo públich trobarà sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

Colegi de senyoretas

DIRIGIT PER

D.ª MARÍA CORTINA

Mestra Superior, baix la advocació de

Nostra Senyora de Misericordia

Lo dia primer d' Octubre s' obrirà aquest nou centre d' educació y ensenyansa, organitzat conforme exigeixen las modernes teories educatives, en lo que 's podran estudiar, ademés de las matèries que comprén la Instrucció primaria, las especials de tall y confecció de roba blanca, bordat, música, dibuix y francès comptant ab lo Professorat necessari pera la bona marxa de ditas ensenyansas.

Arrabal Santa Agna, núm. 45, segon pis

COLEGI DE SANT PERE DE REUS

DIRIGIT PER

PARES RELIGIOSOS

FILLS DE LA SAGRADA FAMILIA

Aquest Colegi admés pera la ensenyansa, alumnes internos, a mitja pensió, recomenats y externs regintse per les següents condicions.

Tota pensió, 45 pessetes.—Mitja pensió, 30 ptas. y Bebenats, 5 ptas.

Los preus generals d' ensenyansa son:

Per cada assignatura de segona ensenyansa, 5 pessetes.—Per id. id. de Comers, 5 ptas.—Classe Superior, 5 ptas.—Id. Elemental, 3 ptas.—Id. Pàrvuls, 2 ptas.

Classes d' adorno.—Solfeig y piano, 5 ptas.—Dibuix, 3 ptas.—Pintura, 4.—Gimnasia, 3 ptas.

Resultat obtingut en los exàmens de 2.ª ensenyansa del present curs acadèmic en l' Institut d'aquesta

Sobressalient, 27.—Notables, 37.—Bons, 24.—Aprobats, 33.—Suspensos, 0.

Premis y mencions obtingudes en las oposicions

Premi d' Història Universal, Francisco Olives Simé.—Id. d' Aritmética y Contabilidad, Miquel Domingo Bonet.

Menció de Física y Química, Josep Maria Sastre Piqué.—Id. de Agricultura, Francisco Casals Boix.—Id. de Historia Universal, Josep Domenech Amposta.—Id. de Geografia, Miquel Domingo Bonet.—Id. de Geometría, Josep Domenech Amposta.—Id. de Religió, Manuel Bartomeu Segimon.

Alumnes que han obtingut lo grau de Batxiller

Ricardo Boquer Agulló, Francisco Casals Boix, Francisco Narango Llevaria, Rafael García Trujillo, Josep Güell Armadá, Josep Ferrer Pascual, Francisco Just Crivillé y Julio Pascual Bergalló.

Lo dia primer de Septembre quedarán obertas las classes preparatorias pera la segona ensenyansa y comers.

Reus 24 d' Agost de 1899.—Lo P. Director.

LLET PURA DE VACA

Servei dels trens de viatgers

De Mora à Reus

SORTIDA	ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercancías ab coixes de 3. ^a classe 7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab coixes de 1. ^a classe..... 7'01 m.
8'44 m.	tren mercancías coixes de 2. ^a y 3. ^a classe 12'31 t.
11'02 t.	tren correo ab coixes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab coixes de 3. ^a classe 8'48 n.

De Reus à Mora

SORTIDA	ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab coixes de 3. ^a classe 9'49 m.
5'26 m.	tren correo ab coixes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 3'14 t.
8'28 m.	tren de mercancías ab coixes de 2. ^a y 3. ^a classe 6'29 t.
7'03 n.	tren de correo ab coixes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab coixes de 1. ^a classe..... 10'31 n.

De Reus à Barcelona

SORTIDA	ARRIBADA
4'43 m.	tren correo ab coixes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe (1) 8'22 m. Línea Vilanova
4'43 m.	» » » 9'44 m. » Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab coixes de primera classe..... 9'21 m.
1'01 t.	tren de mercancías ab coixes 2. ^a y 3. ^a classe 7'34 n.
1'59 t.	tren correo ab coixes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 5'08 t.
6'35 t.	tren mixto ab coixes de 2. ^a classe (2), ... 10'13 n.

De Barcelona à Reus

SORTIDA	ARRIBADA
5'25 m.	tren mixto ab coixes de 2. ^a y 3. ^a classe (3) 7'07 m. Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab coixes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 1'04 t.
11'15 m.	tren mercancías ab coixes de 2. ^a y 3. ^a classe 6'35 t.
1'55 t.	tren correo ab coixes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 5'34 t.
7'02 t.	tren exprés ab coixes de 1. ^a classe..... 9'45 n.

Reus 1 de Juliol de 1899.

(1) Trasport à Sant Vicenç.
(2) Idem à Roda y Sant Vicenç.
(3) Idem à Sant Vicenç y Roda.

Libre important

CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

Vinyas Àmericana

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interès actualment a tots les pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en ell a més de donar-se compte dels importants temes que foren objecte de discussió en el congrés que se celebrà en Sant Sadurní de Noya, s'hi troben esplícades ab claretat totes aquelles operacions y cuidados que indispensablement requereix la cultiu del nou cep americà entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseada dels ceps y manera de cuixarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc.; seguit d'altres no menos importants datos molt dignes de tenir-se en compte sobre la manera de conduir la verema; modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuidados de que deuen ser objecte los cellers, segons instruccions que al objecte donan los més pràctichs é intel·ligents viticors d'Espanya y França; tot ésto lo fit d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum en octau de més de 100 pàgines en bon paper y clara impressió, enquadernat a la holandesa y s'ven en aquesta imprenta, al preu de UNA PESETA.

PER A ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

SALES DE STASSFURT

SOLUBLES AL CITRAT

Lo més econòmic, lo més eficàs, lo més durader

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA,

SALS GALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC:

baix garantia del Sindicat de Ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOAT Y D'EFFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigir-se pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.- VALENCIA

Institut de segona ensenyansa de Reus

La matrícula ordinaria pera l' vinent curs acadèmic de 1899 a 1900, quedarà oberta en la Secretaria d' aquest Institut desde l' 15 al 30 del vinent mes de Setembre de nou a dotze del matí.

Lo període de matrícula extraordinaria comprendrà es de l' primer al 31 del següent Octubre, devant los alumnes satisfer dobles drets dels senyals pera la matrícula ordinaria.

Los alumnos satisfarán vuyt pessetas per cada assignatura, los sellos móviles necessaris y ls correspondents al impost tranzitor de 20 per 100 sobre l' import total de la matrícula de cada alumno. Satisfarán ademés dues pessetas cincuenta céntims per drets d' inscripcio.

Los alumnos que han de cursar lo primer y segon any, abonarán los drets de matrícula per grups de tres assignaturas.

Los alumnos majors de 14 anys d' edat presentaran al temps d' inscripcio, la cedula personal y ls que ingressin per primera vegada, presentaran també sa partida de naixement.

Pera esser admés a cursar la segona ensenyansa, l' aspirant necessitará acreditar haver cumplert deu anys de edat.

Los exámenes extraordinarios y d' ingres se verificarán dins de la segona quinzena del vinent mes de Setembre, anunciantse ab la deguda anticipació en lo tauló d' Edictes del Establecimiento.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa puglich per general coneixement.

Reus 19 d' Agost de 1899.—Lo Secretari, Joan de Deu Carreras.

Ferrocarril econòmic de Reus à Salou

Servei de trens que regirà desde primer de Setembre de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 5'45, 9'00 mati, 12'35, 2'32, 3'56, 5'20 y 6'44 tarda.

Sortidas de Salou.—4'56, 7'21 y 10'49 mati, tarda de 1'45, 3'15, 4'30, 6'03 y 7'25.

Les horas se regirán per lo meridià de Madrid.

Reus 28 d' Agost de 1899.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA-CARGAS Y MONTA-PLATOS

MOVIMOS

APARATOS

ELEVABORES

POR MOTOR

Y Á BRAZO

DE TODOS LOS SISTEMAS

MOVIMOS

Y Á BRAZO

</